

Enligt sändlista

Sammanfattning av tillsynsprojekt Vattenverk

Projektets omfattning

Projektet omfattade 11 st vattenverk uppdelat på sex ytvattenverk och fem grundvattenverk. Samtliga vattenverk har godkända egenkontrollprogram enligt Social och hälsoministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökningar av hushållsvatten (FFS 461/2000) antagen genom Ålands landskapsregerings beslut (1977:101) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om hushållsvatten (2004/55).

Vid besöken togs bl.a. reningsverket, egenkontrollen, brukskontrollen samt beredskapen upp. Därutöver granskades rutiner för hygien, informationsutbyte mellan kunder, verksamhetsutövare och myndighet samt övervakning och hantering av avfall och kemikalier.

Inspektionsresultat

Generellt kan det konstateras att vattenverken sköts väl och har en god allmän tillsyn. Det kan även konstateras att antalet brister i vattenverken är avsevärt mycket färre nu än vid tidigare projekt.

Däremot behöver arbetet med dokumentering i driftsjournaler och driftföreskrifter förbättras och det kontinuerliga arbetet med beredskapsplaner sättas in som en årlig rutin

Vattenverken - hygien och egenkontroll

Utformningen av vattenverken varierar relativt mycket beroende på om det är yt- eller grundvatten baserad verksamhet. Generellt har grundvattenverken enklare reningsprocesser medan ytvattenverken har flera och mer komplicerade processer. Detta påverkar förstås kraven på tillsyn och drift.

Vanliga konstaterade brister i vattenverken gäller särskilt underhållet och hygieniska aspekter t.ex. städning, ventilation och skyddsglas på lampor. Denna typ av brister åtgärdas enkelt genom att man inför fasta rutiner t.ex. städning på fredagar. På de mindre vattenverken noteras att tillgång till tvättställen och omklädningsrum är mycket begränsad eller saknas. Vid dessa vattenverk gäller det att vara medveten om bristen och iaktta särskild försiktighet vid arbeten där nedsmutsning kan ske.

Överlag följer vattenverken de uppgjorda och fastställda kontrollprogrammen. Eftersom kontrollprogrammen enligt 8 § Social och hälsoministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökningar av hushållsvatten ska granskas vart femte år kommer samtliga vattenverk att behöva uppdatera sina kontrollprogram under 2010. Några av vattenverken i projektet har avvikit från sina kontrollprogram. Detta har främst berott på personalomsättning och dåliga rutiner.

Övervakning och driftskontroll

Allmänt kunde det konstateras att de ansvariga hade goda kunskaper om sitt vattenverk och kände till de kritiska punkterna vid driften. De brister som uppmärksammades gäller främst upprättande av rutiner för dokumentation samt en kort sammanställning av driftsinstruktioner. Instruktionerna är viktiga för att ytterligare höja nivån på skötseln och tillsynen oberoende av vem som utför uppgiften.

Beredskap

Alla vattenverk har någon form av beredskapsplan, allt från en väldigt enkel till kompletta. Fokus nu är att förbättra speciellt de enklare varianterna och höja lägsta nivån. Detta görs genom att bifoga två dokument som bör placeras med och integreras i den befintliga beredskapsplanen. De absolut vanligaste bristerna i beredskapsplanen är att uppdatering inte sker årligen. Därför bör alla vattenverk införa en årlig rutin där man går igenom och justerar eventuella förändringar.

Information

Det är viktigt att ha rutiner för spridning av information till kunder, verksamhetsutövare och myndigheter vid olika typer av situationer. Detta för att vattenverket ska fungera t.ex. vid nödsituationer eller sjukdomsfall. Vid besöken påvisades brister främst gällande hantering av klagomål och information till konsumenter varför förbättringar behöver utföras. Inom detta område händer det mycket så det är viktigt att hänga med och ständigt förbättra och uppdatera sina rutiner.

Avfall och kemikalier

Största flertalet av verksamhetsutövarna hade god insikt och förstår vikten av att vara noggrann vid hantering av kemikalier. Endast mindre brister som t.ex. att faktablad saknades eller mindre underhållsbehov av kärl uppmärksammades.

För att säkerställa att beredskapsplanerna utvecklas och uppdateras kommer flertalet av vattenverken att tas till vidare behandling. Uppföljning av projektet kommer att göras under 2010.

Information

Efter flera allvarliga tillbud vid vattenverk i fastlandet på senare år har det kommit mycket material från myndigheterna gällande beredskap och förebyggande arbete. Därför har fokus legat på hygien, information, dokumentation och beredskap i detta projekt. Det finns mycket material och information gällande hushållsvatten

som behandlar beredskapen och exceptionella situationer. Därför rekommenderas verksamhetsutövarna att gå in på Valvira's hemsida och studera informationen;
http://www.valvira.fi/se/styrning_och_tillsyn/halsoskydd/hushallsvatten

Speciellt följande två rapporter innehåller mycket och viktig information;

- *"Tryggande av hushållsvattnets kvalitet i exceptionella situationer"*
http://www.valvira.fi/files/sve/Tryggande_av_hushallsvattnets_kvalitet_i_exceptionella_situationer.doc
- *"Anvisningar om krisinformation för vattentjänstverk"*
<http://www.valvira.fi/files/sve/kriisiviestinta-sve.pdf>

När det gäller beredskap är det viktigt att kontinuerligt uppdatera sina planer i förhållande till verksamheten. Genom att göra en riskanalys av sitt eget vattenverk blir man mer medveten om risker som finns i verksamheten och kan förebygga och förhindra att akuta situationer uppstår. Det är viktigt att alla i personalen är medvetna om och insatta i beredskapsplanen vid en krissituation.

Med inspektionsprotokollet skickas två dokument, upprättade av myndigheten Valvira, till samtliga vattenverk. Den ena är en kort sammanfattning över viktiga kontaktuppgifter som bör finnas sammanställd i alla vattenverk samt en del goda råd om vad man ska tänka på vid en krissituation och de olika aktörerna. Den andra bilagan innehåller förslag på dokumentation, arbetsfördelning och uppgörande av meddelanden som kan användas som mallar vid behov. Meningen är att denna information integreras i den befintliga beredskapsplanen och finns tillgänglig vid en krissituation.

Bakgrund

Enligt verksamhets- och resultatplan 2009 ska ÅMHM utföra Projekt Vattenverk. Årsavgiften för den regelbundna tillsynen har fastställts i Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighetens avgiftstaxa för 2009, beslutad av Ålands landskapsregering den 30 december 2008. Avgiften faktureras årligen i början av påföljande år.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Yvonne Österlund
Myndighetschef
Beslutande

Magnus Eriksson
Miljöskyddsinspektör
Föredragande